

×

تِری ایگلتون

مترجم: سیف‌الله سلیمانی

کارکرد نقد

○

TERRY EAGLETON

- ✗ شناسه: ایگلتن، تری، ۱۹۴۲-م Eaghelton, Terry
- ✗ عنوان و نام پدیدآور: کارکرد نقد، تری ایگلتن، مترجم: سیف الله سلیمانی
- ✗ مشخصات نشر: تهران افراز، ۱۳۹۸
- ✗ مشخصات اهلی: ۱۴۲ (صفحه)
- ✗ شابک: 9 8-6 326 411-3
- ✗ وضعیت فهرست نویسی: فیبا
- ✗ یادداشت: عنوان اصلی: The function of criticism 20۰۰
- ✗ موضوع: نقد-تاریخ
- ✗ موضوع: Criticism - History
- ✗ شناسه افزوده: سلیمانی، سیف الله، ۱۳۶۱-، مترجم
- ✗ رده بندی کنگره: ۸۶PN / ۱۳۹۸ گ ۹ الف
- ✗ رده بندی دیویی: ۹/۸۰۱
- ✗ شماره کتابشناسی ملی: ۵۶۲۷۲۸۷

کارکرد نقد/ تری ایگلتن ✗ مترجم: سیف الله سلیمانی ✗ چاپ اول- ۱۳۹۸ ✗ شمارگان: ۳۰۰ نسخه

طراح جلد و مدیر هنری: داوود بیات ✗ صفحه آرایی: امید مقدس ✗ چاپ و صحافی: نازو

انتشارات افراز ✗ دفتر مرکزی و فروش: خیابان دانشگاه، پایین تر از جمهوری، کوچه دانا، پلاک ۱۲ ✗

تلفن: ۶۶۹۷۷۱۶ ✗ مرکز بخش: ۶۶۴۵۶۳۲۱ ✗ وب سایت و فروشگاه اینترنتی: www.afrazbook.com

اپلیکیشن افراز: ebook.afrazbook.com ✗ اینستاگرام: تلگرام: afrazbook

همه ی حقوق این اثر برای انتشارات افراز محفوظ است. هیچ بخشی از این کتاب، بدون اجازه ی مکتوب ناشر، قابل تکثیر یا تولید مجدد به هیچ شکلی، از جمله، چاپ، فتوکپی، انتشار الکترونیک، فیلم، نمایش و صدا نیست. ✗ این اثر تحت پوشش قانون حمایت از حقوق مؤلفان و مصنفان ایران است.

قیمت: ۳۰۰۰۰ تومان

در من کسی دیگر بود کاین خشم ها از وی جهد
گر آب سوزانی کند ز آتش بود این را بدان
"مولانا"

پیشگفتار مترجم

لنگرگاه‌های تاریخی نقد را در کدامین کرانه می‌توان جست؟ زمینه‌های اجتماعی، فرهنگی و سیاسی آن کدامند؟ چه ارتباطی بین نقد و طبقات اجتماعی وجود دارد؟ گستره همگانی چگونه می‌تواند به تکوین و توزیع نقد کمک کند؟ با توجه به اهمیت مفهوم گستره همگانی در این جستار سخنی چند در باب آن ضرورت دارد.

گستره همگانی^۱ گستره‌ای در حیات جامعه است که افراد می‌توانند با یکدیگر آزادانه به بحث و تشخیص آسیب‌های اجتماعی بپردازند و از طریق آن بحث‌ها، آرای سیاسی را تحت تاثیر قرار دهند. به چنین بحثی، بحثی عمومی گفته می‌شود و به عنوان بیان دیدگاه‌ها در باب موضوعاتی که واجد نگرانی‌های عمومی است تعریف می‌شود که اغلب، اما نه همیشه، با رویکردهای مخالف یا متفاوت شرکت‌کنندگان در آن

۱. Public Sphere (به انگلیسی)، Öffentlichkeit (به آلمانی)

مباحث مقارن است. این اصطلاح توسط فیلسوف آلمانی یورگن هابرماس وضع شد که «گستره همگانی را همچون یک جامعه مجازی یا خیالی که لزوماً در هیچ فضای قابل شناسایی وجود ندارد» تعریف می‌کند.^۱

یورگن هابرماس در توصیف ظهور گستره همگانی در قرن هجدهم، اشاره می‌کند که قلمرو یا گستره همگانی در اصل "با اقتدار عمومی همسنگ است"، حال آنکه "گستره خصوصی، تشکیل دهنده جامعه مدنی در معنای دقیق آن است، به عبارت دیگر، قلمرو مبادله کالاها و کار اجتماعی". در حالی که "گستره اقتدار همگانی" با دولت یا قلمرو پلیس و طبقه حاکمه یا قیادات مودالی (کلیسا، شاهزادگان و نجیب‌زادگان) سروکار دارد، "گستره همگانی واقعی" به معنای سیاسی آن، در آن زمان از درون گستره خصوصی، به تدریج خارج، در ارتباط با فعالیت‌های ادبی، یعنی دنیای آدیبان سربرآورد. این گستره همگانی جدید، حوزه‌های عمومی و خصوصی را درنوردد و از طریق رسانه‌ی افکار عمومی، دولت را در ارتباط با نیازهای جامعه قرار داد. این گستره "در نظر مفهومی از دولت متمایز است و مأوایی برای تولید و توزیع گفتمان است که اساساً می‌تواند منتقد دولت باشد. گستره همگانی از اقتصاد رسمی بی‌متمایز است؛ این حوزه عرصه روابط بازار نیست، بلکه حوزه روابط گفتمانی است، مجرای برای بحث و تأمل و نه برای خرید و فروش است. مردم خود گستره همگانی را همچون یک نهاد نظارتی در برابر اقتدار دولت می‌دیدند.

1 Soules, Marshall. Jürgen Habermas and the Public Sphere. Media Studies.ca.

2 Habermas, Jürgen (1989), *The Structural Transformation of the Public Sphere: An Inquiry into a Category of Bourgeois Society*, Thomas Burger, Cambridge Massachusetts: The MIT Press, p. 30.

هابرماس گستره همگانی را به عنوان "جامعه درگیر در مناظرات عمومی انتقادی" تعریف می‌کند. بنا به نظر هابرماس گستره همگانی واجد شرایط زیر می‌باشد:

- شکل‌گیری افکار عمومی.

- دسترسی همه شهروندان به آن.

- نه است‌های نامحدود (بر اساس آزادی گردهم‌آیی، آزادی اجتماعات، آزادی بیان و انتشار نظرات) در مورد مسائل عام‌المنفعه، که اشاره به آزادی از قید کنترل اقتصادی و سیاسی دارد.

- بحث بر سر احکام کلی که روابط را می‌گردانند.

هابرماس در کتاب خود تطور ساختاری گستره همگانی - جستاری در باب مقوله جامعه بورژوا در هنر اساسی برای نظریه‌های معاصر گستره همگانی است گستره همدنی بورژوازی را اینگونه تعریف می‌کند:

گستره همگانی بورژوازی ممکن است بیش از هر چیز دیگر به عنوان حوزه‌ی افراد خاص تصور شود که همچون یک تشکل عمومی گردهم می‌آیند؛ اما چیزی نباید که آنها مدعی گستره همگانی‌ای شدند که از بالا به پایین بر اقتدار همگانی کنترل می‌شد تا آنها را درگیر بحث در مورد احکام کلی‌ای کند که این احکام، روابط عمومی را در گستره‌ی اساسا خصوصی، اما عموماً مرتبط با مبادله کالا و کار اجتماعی کنترل می‌کند.

نویسنده جستار حاضر، تری ایگلتن، پژوهشگر و نظریه‌پرداز حوزه فرهنگ، می‌کوشد سیر تکوینی این گستره همگانی را با خوانش بسیار

گزینشی از تاریخ نقد، به بیان دیگر، با مرکزیت دادن به ادیسون^۱ و استیل^۲، دکتر جانسون^۳، متیو آرنولد^۴، اف. آر. لیویس^۵ و ساختارشکنان^۶ Yale ردیابی کند و به نظریه پردازی کردن در باب اهمیت آنها در چارچوب مارکسیسمی پردازد که بیش از آنکه وامدار پاره‌ای از نخستین آثار ساختارگرایانه آلتوسر^۷ باشد مرهون گرامشی و فوکو است.

۱- جوزف ادیسون (Joseph Addison) (۱۶۷۲-۱۷۱۹) مقاله‌نویس، شاعر، نمایشنامه‌نویس و سیاست‌پیشه انگلیسی بود. نام وی یادآور مجله Spectator است که به همراه استیل بنیانگذار آن بود.
۲- ریچارد استیل (Richard Steele) (۱۶۷۲-۱۷۲۹) نویسنده، نمایشنامه‌نویس و سیاست‌پیشه ایرلندی بود. نام وی یادآور مجله Tatler است که به همراه دوست خود، جوزف ادیسون، بنیانگذار آن بود.
۳- دکتر ساموئل جانسون (Dr. Samuel Johnson) (۱۷۰۹-۱۷۸۴) شاعر، نویسنده، منتقد و فرهنگ‌نویس برجسته انگلیسی فرزند هفدهم میلادی است. از مهم‌ترین آثار او می‌توان به فرهنگ زبان انگلیسی، زندگی شاعران و سلاطین اشاره کرد.

۴- Matthew Arnold (۱۸۰۰-۱۸۴۲) منتقد فرهنگی اهل انگلیس بود. وی فرزند توماس آرنولد مدیر نامدار مدرسه راگبی، برادر نام ازلد استاد ادبیات و ویلیام آرنولد رمان‌نویس بود. شعر ساحل داوور (به انگلیسی Dover Beach) او را به رمانسایین با علائق معنوی انگلستان عصر ویکتوریا به‌شمار می‌آورد. در مقالات انتقادی بسیار تأثیر گذاشت که بعدها در مجموعه‌ای با نام فرهنگ و هرج و مرج (۱۸۶۹) گردآوری شد به خودپسندی و بی‌فروغی طبقات متوسط عصر ویکتوریا تاخت و ضرورت گسترش فرهنگی جدید براساس دلمشغولی به ارزش‌های ری و عقلانی را مطرح کرد. اشعار او بیشتر لحن رئایی و درون‌مایه‌های شبانی (به انگلیسی: pastoral) داشت.

۵- فرانک ریچموند لیویس (۱۸۹۵-۱۹۷۸) منتقد ادبی اوایل دهه ۱۹۰۰ و بیستم بود. لیویس نسبت به پیامدهای تمدن مدرن بدبین بود و مدرنیته را عامل فروپاشی نظم جاری می‌دانست. او در کتاب تمدن توده‌ها و فرهنگ اقلیت (civilization and minority culture) به فرهنگ توده وار موضع گرفت و آن را ثمره منفعت طلبی و جذب نازلترین وجوه مشترک میان توده رمان زد. لیویس به ویژه نگران ورود کالاهای فرهنگی امریکایی نظیر فیلم‌های هالیوودی و رمان ارزان و عام هستند.
۶- مکتب Yale به گروهی منتقد از منتقدان ادبی، نظریه‌پردازان، فلاسفه حوزه ادبیات و اخلاق می‌شود که تحت تأثیر آرای فلسفی ساختارشکنانه ژاک دریدا، فیلسوف فرانسوی، بودند. برخی از نظریه‌پردازان در اواخر دهه ۱۹۷۰ وابسته به دانشگاه Yale بودند، هر چند شماری از آنها - از جمله خود دریدا - پس از آن به دانشگاه California در Irvine نقل مکان کردند.

۷- Louis Pierre Althusser (۱۹۱۸-۱۹۹۰) فیلسوف مارکسیست فرانسوی بود. لویی آلتوسر، "مارکسیست ساختارگرا" است که مفهوم ایدئولوژی در اندیشه مارکس، در دست‌های او قوت بیشتری پیدا کرده است. او با تأسی از مارکس، بر این باور است که هر نظام اجتماعی برای بقا و ماندگاری‌اش، ناگزیر از بازتولید شرایط و روابط تولید است. به این معنا که هر صورت‌بندی اجتماعی باید شرایط تولید خودش یا به عبارت دیگر، نیروهای تولید و روابط تولیدی موجود را بازتولید کند. آلتوسر ضمن تقویت بازتولید روابط تولید از بازتولید نیروهای تولید، نهادها و سازوکارهای دولت را نیز به دستگاه‌های ایدئولوژیک دولت و دستگاه‌های سرکوبگر دولت تقسیم می‌کند.